

Dendrobatidae Nederland

Reactie Dendrobatidae Nederland n.a.v. wijziging van het Besluit houders van dieren in verband met de verbetering van regelgeving voor lijsten van toegestane diersoorten

Dendrobatidae Nederland verwelkomt de mogelijkheid tot het indienen van haar zienswijze op de voorgenomen wijziging van het Besluit houders van dieren en de regelgeving voor lijsten van toegestane diersoorten, ook bekend als positieflijsten. Als toonaangevende vereniging beschikt Dendrobatidae Nederland over een gespecialiseerde kijk op de verzorging van tropische gifkikkers en het behoud daarvan in hun natuurlijke habitat. Dagelijks zetten vele enthousiaste vrijwilligers zich in voor een structurele verhoging van de zorg voor exotische gezelschapsdieren en de borging hiervan in wetgeving en beleid.

In uw voorgestelde wijziging van de regelgeving over lijsten van toegestane diersoorten zijn meerdere verbeteringen zichtbaar ten opzichte van voorgaande versies. Als deskundigenvereniging is Dendrobatidae Nederland verheugd dat er nadrukkelijker sprake is van de best beschikbare wetenschappelijke kennis en inzichten, alsook de actieve benutting hiervan. In deze ontwikkelingen hopen wij een voorwaartse trend te zien.

Dendrobatidae Nederland noemt in aanvulling op de voorgestelde wijzigingen de hoop dat er samen met de hobbysector wordt gewerkt aan Gidsen voor Goede Praktijken voor alle in Nederland gehouden diergroepen, zoals reeds bestaand voor paarden, roofvogels en uilen¹. In het bijzonder ziet Dendrobatidae Nederland uit naar een meer structurele samenwerking met het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren en de bredere beschikbaarheid van houderijrichtlijnen. De niet-commerciële dierhouderijverenigingen vormen immers een onmisbare spil in de uitwisseling van best-practices, gestoeld in zowel wetenschappelijke kennis als ervaring uit de dagelijkse praktijk.

Ontwikkelingen dierwelzijn vanuit een landelijke context

De afgelopen jaren merkt Dendrobatidae Nederland op dat de maatschappij zich nadrukkelijker betrokken voelt bij het onderwerp dierenwelzijn. Deze ontwikkeling wordt ook door de Raad voor Dieraangelegenheden benoemd en van nadere duiding voorzien. De pressiegroepen nemen toe in aantal en worden mondiger, zowel via social media als tijdens fysieke bijeenkomsten. Die toegenomen aandacht voor dierenwelzijn is een zeer welkome ontwikkeling en heeft onze vereniging bewogen tot een actievere deelname aan academische consortia en netwerkgroepen.

Tegelijk maakt Dendrobatidae Nederland zich zorgen over het feit dat de kenniscoördinatie op gemeentelijk niveau nog veelal ontbreekt. Als gevolg van een lacune tussen publieke aandacht en de gemeentelijke zorgtaak voor dieren binnen- en buitenshuis zijn losse initiatieven ontstaan die in de overdracht van kennis pogen te voorzien. Deze initiatieven vertegenwoordigen weliswaar een gerechtvaardigd belang, maar beschikken niet noodzakelijkerwijs over de gespecialiseerde kennis om deskundig advies uit te brengen over een selecte groep van dieren.

Zonder track record is het volgens Dendrobatidae Nederland niet mogelijk om op legitieme wijze een bijdrage te leveren aan de welzijnsbevordering van exotische

---

1 <https://www.rvo.nl/onderwerpen/dierenwelzijn/roofvogels-en-uilen-houden>

Dendrobatidae Nederland

gezelschapsdieren. De indruk wordt echter gewekt dat het maatschappelijk middenveld hiertoe in staat is, wat een kloof veroorzaakt tussen de duiding van best beschikbare wetenschappelijke kennis zoals gebezigd door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de invulling die hieraan wordt gegeven door gemeenten en ambtenarij.

De indruk bestaat dat lokale overheden een generieke verschuiving doormaken in de loketten waar zij aankloppen voor kennis en expertise. Hoewel partijen in het NGO landschap een bekend en vaak welverdiend imago genieten, bestaat het risico op een policy capture en oververtegenwoordiging van deelbelangen ten nadele van de minder vocale groepen.

Het feit dat Dendrobatidae Nederland in 2017 het boek Gifkikkers heeft uitgebracht, met een 2^e en ook internationale editie reeds in de maak, verduidelijkt dat de vereniging goed bekend staat als betrouwbare bron van kennis. Ook ons donatieprogramma is een wereldwijd succes en resulteert met regelmaat in wetenschappelijke publicaties².

Tegelijk erkent zowel het verenigingsbestuur als haar ruim 1200 leden dat onze vereniging nog niet de zichtbaarheid geniet waar het thema dierwelzijn om roept. Zeker op het gebied van exotische gezelschapsdieren ontstaat hiermee een spanningsveld tussen de kennis over gifkikkers en de representatie daarvan in de publieke media. De invloed hiervan is waarneembaar in de toegenomen mediatized politics en kwaliteit van de publieke dialoog.

Binnen deze context constateert Dendrobatidae Nederland helaas ook enkele gebreken van de herpensector waar zij zelf deel van uitmaakt. Regelmatig wordt de verplichte administratie van CITES-diersoorten op een verouderde wijze gevoerd en mag de ontvangst van een huisdierbijsluiters nog een zeldzaamheid worden genoemd. Zowel bij commerciële als private partijen zijn registratie en administratie niet toekomstbestendig ingericht, wat de inspectieroutine van handhavers bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit onnodig verzwaard.

Onder deskundigen bestaat de indruk dat innovatie binnen de herpetensector niet vanzelfsprekend uit de markt komt. Om het welzijn van de in Nederland aanwezige exotische gezelschapsdieren op effectieve wijze te borgen, dient het gebruik van innovatieve middelen dan ook actiever te worden gestimuleerd vanuit een breed netwerk aan actoren. Dendrobatidae Nederland speelt graag een faciliterende rol binnen het good governance netwerk met focus op marktgerichte interventies voor de herpetensector.

Toekomstschets van de hobbymatige dierhouderij in Nederland

Dendrobatidae Nederland pleit in het algemeen voor de ontwikkeling van een landelijk georiënteerd lidmaatschap van gespecialiseerde verenigingen. Actieve deelname aan het verenigingsleven bevordert op informele wijze de kennis en deskundigheid van gezelschapsdierhouders, waarmee de algehele zorgkwaliteit en de aandacht voor een positief gedefinieerd dierwelzijn voor individuele dieren toeneemt. Het dominante bestuursparadigma en de publieke opinie lijken deze ontwikkeling de ruimte te bieden.

---

2 <https://www.gifkikkerportaal.nl/DN-donatieprogramma>

Dendrobatidae Nederland

De selectiecriteria voor het vaststellen van gespecialiseerde verenigingen kunnen zijn:

- De vereniging voert actieve kennisuitwisseling op thema's zoals voeding, gedrag, zoönosen, invasieve exoten, verantwoorde kweek, huisvesting, et cetera
- Het verenigingsbestuur beschikt over een erkend bewijs van vakbekwaamheid
- De vereniging beschikt over een dierwelzijnsplan en treedt op bij overtreding.
- De vereniging onderhoudt een actieve relatie met de inspectie- en handhavingdiensten en informeert haar leden over wijzigingen in het beleid.

In het kader van de toenemende maatschappelijke aandacht voor dierwelzijn, de gemeentelijke zoektocht naar betrouwbare kennis en een informatie-uitwisseling met regionaal karakter heeft Dendrobatidae Nederland verschillende lokale werkgroepen ingericht. Als toonaangevende vereniging stelt zij hiervoor financiële middelen beschikbaar en draagt zij ook tijdens congressen bij aan de overbrugging van politieke of ethische tegenstellingen. De kennisbevordering is dus goed ingeregeld. Wel stelt Dendrobatidae Nederland de vraag wat het kan opleveren als op landelijk niveau sterker wordt ingezet op een dierwelzijnsdialoog.

Landelijke doelstellingen t.a.v. dier gerelateerde incidenten en zoönosepreventie

In de Nederlandse One Health strategie³ staan een zoönosegeletterdheid van burgers, informatie-uitwisseling en samenwerking bovenaan de lijst van aanbevelingen. Ook volgens Dendrobatidae Nederland blijkt een versterking van deze pijlers hard nodig.

Een bovengemiddeld aantal reptielen, amfibieën en gelededpotigen wordt in Nederland gekweekt en op deskundige wijze gehouden. Ook draagt Dendrobatidae Nederland al jaren onbezoldigd bij aan het *Batrachochytrium dendrobatidis* onderzoek van RAVON⁴. Verschillende verenigingen hebben dit recept overgenomen voor hun diergroepen.

Bovenstaande gegevens lijken nog niet algemeen bekend binnen het ambtelijk bestek, waarmee een nationaal, regionaal of lokaal beleidsmaker zich ongewild kan beroepen op verkeerde assumpties. Dendrobatidae Nederland pleit daarom voor een actievere bijdrage van specialistenverenigingen aan kennisuitwisseling over exotische gezelschapsdieren via het Interprovinciaal Overleg. Een dergelijke dierwelzijnsdialoog biedt ook gelegenheid tot relatieherstel tussen groepen die zich van oudsher positioneren als tegenstanders.

Op het niveau van de consument speelt de kwestie van kennisuitwisseling op een andere manier. Hier vormt niet de beschikbaarheid van informatie, maar informatieverstrekking een bottleneck in de zorg voor exotische gezelschapsdieren. De huisdierenbijsluiters, welke al sinds 2016 wettelijk zijn verplicht, behoren bij de verkoop of aflevering van een gezelschapsdier te worden verstrekt, maar de praktijk wijst doorgaans anders uit. Kennis wordt regelmatig mondeling overgedragen, terwijl een goed ingericht vangnet ontbreekt.

Als vereniging van vrijwilligers is de reikwijdte van Dendrobatidae Nederland niet oneindig en weten wij ook zeker niet alle gifkikkerhouders te bereiken. Toch is Dendrobatidae

3 <https://www.onehealth.nl/>

4 <https://www.ravon.nl/Zakelijk/Ziektes>

Dendrobatidae Nederland

Nederland diverse projecten gestart om haar kennisbasis⁵ actiever te ontsluiten voor een breed publiek. Ook biedt de vereniging een aanzienlijke korting op een gerenommeerde registratie-app, waarmee de administratielast omlaag gaat en de beschikbaarheid van kwalitatieve huisdierenbijsluiters wordt verhoogd voor commerciële partijen. Met dergelijke initiatieven beschikt de herpetensector dus al over een herhaalbaar en schaalbaar recept.

Aanvullend op deze vrijwilligersinitiatieven acht Dendrobatidae Nederland een meer actieve handhaving op Artikel 3.17.⁶ uit het Besluit Houders van Dieren zeer wenselijk. Wij verzoeken de minister dan ook om niet alleen te richten op een verbeterde methodiek om te komen tot een positieflijst, maar ook om handhaving van bestaande wetgeving en een meer regelmatige peiling van specialistenverenigingen.

Namens Dendrobatidae Nederland,
Sander Bauer
Secretaris
secretaris@gifkikkerportaal.nl

---

5 <https://www.gifkikkerportaal.nl/Magazine/Archief> + <https://www.gifkikkerportaal.nl/Gifkikkers>

6 [Artikel 3.17 Besluit houders van dieren](#)